

Dokument nr. 15:9

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 131

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 1. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I forbindelse med overføring av eierskapet til sykehusene fra fylkeskommunene til staten har departementet brukt en del eksterne konsulenttjenester.

Er det mulig å få oversikt over hvor mye departementet har brukt til slike tjenester på dette arbeidet i 2001, og kan jeg også få en oversikt hvor mye som er brukt pr. måned?»

Svar:

Den statlige overtakelsen av sykehussektoren innebærer økt ansvar og dermed økt behov for styringsinformasjon på flere områder. Selve foretaksorganiseringen innebærer at det må utvikles nye systemer for budsjettering, regnskap og økonomistyring etter prinsipper som hittil i liten grad har vært benyttet i norske sykehus.

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2001 ble det bevilget 86 mill. kroner til gjennomføring av statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten, jf. St.prp. nr. 84 (2000-2001). Av dette beløpet var 60,5 mill. kroner knyttet til arbeidet med å etablere åpningsbalanser og etablering av økonomisystemer mv. Det ble imidlertid understreket at det er begrenset erfaringsgrunnlag for denne type reformer. Anslaget for ressursbehov knyttet til selve omorganiseringen og eierskiftet var derfor svært usikkert. I St.prp. nr. 22 (2001-2002) ble det til oppfølging av reformen med statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten fremmet forslag om økt bevilgning for 2001. Det to-

tale ressursbehovet for 2001 knyttet til arbeidet med å etablere åpningsbalanser og etablering av økonomisystemer mv. ble anslått til 78,2 mill. kroner. I samsvarende med dette ble opprinnelig bevilgning under kapittel 739 post 21 økt med 17,7 mill. kroner. Arbeidet knyttet til åpningsbalanser og økonomistyring ble startet i 2001, men vil også pågå i 2002. I St.prp. nr. 1 (2001-2002) er ressursbehovet for 2002 knyttet til etablering av åpningsbalanser, intern økonomistyring og opplæring anslått til 100 mill. kroner.

Som bakgrunn for arbeidet på dette området skal det understrekes at omstillingen som nå gjennomføres både er omfattende og kompleks. Driftsbudsjetter for om lag 50 mrd. kroner skal plasseres i en ny ansvarsstruktur, og omfattende formuesposisjoner for bygg, anlegg og utstyr overføres til foretakene og underlegges regnskapslovens bestemmelser. Hensikten med omleggingen er å utvikle et mer bevisst forhold til bruken av innsatsfaktoren kapital slik at denne på en best mulig måte kan brukes til å realisere prioriterte helsepolitiske mål.

Det er departementets vurdering at det på dette området finnes betydelige forbedringsmuligheter. For å realisere dette er det viktig at det tidligst mulig framkommer gode oversikter og etableres sikre systemer. I den innledende fasen er man avhengig av bistand fra eksterne ekspertise, og dette er bakgrunnen for bruken av eksterne konsulenter som nå gjennomføres. Dette er kostnader i den innledende fasen, og vil således ikke inngå i de varige driftskostnadene.

Sosial- og helsedepartementet inngikk sommeren

2001 rammeavtaler med i alt fem konsultentselskaper i forbindelse med statlig overtakelse av spesialisthelsetjenesten og etableringen av helseforetak. Innenfor disse avtalene er det bestilt nærmere definerte oppdrag som ble gjennomført høsten 2001. Konsulenttjenestene har i all hovedsak vært gjennomført lokalt ved den enkelte virksomhet, og har hatt som hovedhensikt å etablere et grunnlag for bedre økonomisk styring og oppfølging som følge av foretaksetablering og overgang til regnskapslov. I tillegg er det gjennomført enkelte sentrale forberedelser i departementet, blant annet knyttet til utarbeidelse av prinsipper for fastsettelse av åpningsbalanser. Oppdragene innen rammeavtalene er som følger:

- Rådgivning, opplæring, utarbeidelse av rutiner og organisering i forbindelse med regnskapsfunksjon og intern kontroll.
- Etablering av åpningsbalanser.
- Rådgivning og utredning i forbindelse med eien-

domsoverdragelser og kartlegging av forvaltning, drift og vedlikehold av eiendommer.

- Bistand i forbindelse med etablering av avtaler med fylkeskommunene om leveranse av støttetjenester og avtaler med nødvendige systemleverandører. Dette er avtaler både for IT-drift (lønn, regnskap, budsjettering) og personellassistanse (for eksempel finansstyring, regnskap, lønn mv.).
- Økonomisk og juridisk rådgivning herunder bistand ved sentrale forberedelser og ved valg av og implementering av hovedbankforbindelse for de regionale helseforetakene.
- Administrativ og prosjektstyringsfaglig bistand i forbindelse med planlegging og gjennomføring av reformen.

I tillegg er det inngått enkelte mindre avtaler knyttet til bistand ved valg av revisor for de regionale helseforetakene, bistand ved utforming av design/logo for helseforetakene mv.

Spørsmål nr. 132

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Torny Pedersen

Besvart 29. januar 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Miljøvernministeren har stoppet Stoltenberg-regjeringens arbeid med å finne fornuftige løsninger, og gjøre forskriftene for snøscooterkjøring mer i samsvar med utviklingen i dagens samfunn. To ganger i siste periode har Stortinget bedt om at forskrifter for snøscooterkjøring må endres. Blant annet poengterer Stortinget at kommuner som ønsker å opprette egne løyper for snøscooter, skal kunne gjøre det.

Hva mener statsråden om å se bort fra stortingsvedtak, og når vil statsråden følge opp vedtakene?»

Begrunnelse:

I Innst. O. nr. 56 (1999-2000) til Dokument nr. 8:29 (1998-99) er Høyre sine merknader og forslag ganske så krasse og klare på hva de mener i saken om lov og forskriftsendringer i forhold til snøscooterkjøring.

Mindretallsforslaget til Høyre lyder som følger: "Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om endringer i lov om motorferdsel i utmark som gir den enkelte kommune myndighet gjennom forskrift til å opprette merkede løyper for motorferdsel, og som åpner for motorferdsel på skogsbilveier, og på vassdrag hvor det er adgang til å kjøre motorbåt."

Flertallet viser til at Regjeringen vil komme tilba-

ke til denne saken på en egnet måte, men er helt klar på at kommuner som ønsker å opprette egne løyper, skal kunne gjøre det.

Stoltenberg-regjeringen kom tilbake til Stortinget med denne saken i St.meld. nr. 24 (2000-2001). Der skriver Miljøverndepartementet at uavhengig av at man nå kjører et forsøk med snøscooter i åtte kommuner i landet, så vil Regjeringen allikevel foreta endringer i bestemmelsene om motorferdsel på vinterføre med sikte på iverksetting før neste vinterseong. Altså 2001-2002.

I Innst. S. nr. 295 (2000-2001) til St.meld. nr. 24 (2000-2001) sier komiteens flertall, unntatt Fremskrittspartiet, at komiteen forventer at nødvendige endringer i nasjonale forskrifter om vinterkjøring med snøscooter er på plass før neste vintersesong (2001-2002) og at Stortinget blir orientert om dette.

Statsråd Brendes orientering er at han skrinlegger hele arbeidet som den forrige regjeringen nesten var ferdig med, og velger å overse Stortingets vedtak i saken.

Når det gjelder snøscooterkjøring i dagens Norge, med ca. 48 000 solgte snøscootere, må man finne fornuftige løsninger for at fjellheimen skal kunne brukes av flere interessenter. Norsk geografi tilsier at dette er mulig, men da må man kunne opprette merkede løyper i kommuner der snøscooterkjøring er en del av vinterens aktiviteter, ikke minst for å ta hensyn til

folk som ønsker fred og ro når de ferdes ut i naturen.

Snøscooteren må også kunne brukes til næringsvirksomhet i forbindelse med turisme. Dette ville være en god "attåtnæring" for enkelte næringsfattige innlandskommuner.

Stortinget har aldri ment at disse reguleringene skulle føre til mere kjøring med snøscooter, og det er også presisert i innstillingene. Grunnen til dette arbeidet fra Stoltenberg-regjeringen og komiteen på Stortinget var å få snøscooterbruken inn i mer regulerte former, samtidig som disse forskriftene ville lette kommunenes arbeid med dispensasjonssøknader, og gi de aktuelle kommunene mere selvstyre. Det er jo en del forskjeller på Bærum kommune og Hemnes i Nordland.

Året 2002 er av FN valgt til fjellenes år. Dette bør et fjelland som Norge markedsføre sterkt.

Det ville da være en utfordring for de aktuelle kommunene å regulere snøscooterkjøringen til løypetraseer og stenge av enkelte fjellområder for snøscootertrafikk. Stortinget har jo sagt at de kommunene som ønsker å opprettholde en restriktiv praksis for snøscooterkjøring, må kunne fortsette med det.

Muligheter til bruk av snøscooter er definert som distriktspolitikk i enkelte kommuner, spesielt i innlandet, og statsrådets avgjørelse er blitt mottatt med både ergrelse og skuffelse.

Svar:

Jeg har i mitt brev av 11. januar 2002 til Stortingets presidentskap omtalt Stortingets behandling av motorferdselspørsmål og herunder referert den daværende energi- og miljøkomiteens uttrykte forventning

i merknads form om at nasjonal forskrift for vinterkjøring endres før neste (dvs. inneværende) vinterseong.

Jeg har også redegjort for det forberedende arbeid som har vært utført som en oppfølging av den nevnte merknaden ved å omtale endringsforslaget fra Direktoratet for naturforvaltning og høringen av dette.

Det endringsforslaget som har vært på høring, har blitt møtt med en rekke motforestillinger. Det er viktig at den høringsrunden som er gjennomført blir tatt på alvor. Når det er kommet viktige innvendinger, må det være riktig å ta hensyn til disse. Særlig pekes det på en del problemer som forslaget kunne medføre i forhold til håndheving av regelverket.

I brevet til Stortinget er det lagt vekt på at det under den forrige regjering ble igangsatt en forsøksordning med planstyrt motorferdselselforvaltning i åtte kommuner. Gjennom forsøket vil det bli utprøvd om denne modellen kan gi bedre forutsigbarhet, mindre arbeidsmengde og mindre ulovlig ferdsel. Forsøket har en ramme på tre år og vil blir evaluert av Norsk institutt for naturforskning.

På denne bakgrunn er jeg kommet til at de foreslåtte endringene ikke bør gjennomføres nå. Jeg synes det er riktig å få frem erfaringer fra forsøket før vi går inn på endringer i den nasjonale forskriften.

I Sem-erklæringen slår Regjeringen fast at hovedprinsippet om forbud mot motorferdsel i utmark skal opprettholdes. Lokale forskrifter som fraviker dette hovedprinsippet skal ikke medføre fare eller ulemper for andre interesser. I dette ligger det at Regjeringen generelt er skeptisk til å liberalisere motorferdselregimet.

Spørsmål nr. 133

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken

Besvart 31. januar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener statsråden at det er forsvarlig å utlevere norske statsborgere eller mennesker som lever under norsk beskyttelse til Sverige når det er avslørt mangler ved rettsprosessen i lignende saker, og hvordan vil statsråden i så fall forsikre seg om at rettssaker mot de utleverte ikke blir preget av de samme manglene?»

Begrunnelse:

En iransk statsborger bosatt i Norge ble tidligere denne måneden pågrepet av politiet i Oslo for utlevering til Sverige. Da den pågripe gjorde oppmerk-

som på at han ikke samtykket til utlevering ble han etterhvert løslatt mot meldeplikt to ganger i uken. Saken ligger nå til behandling hos statsadvokaten. Svensk politi har begjært mannen utlevert i forbindelse med etterforskningen av opptøyene under EU-toppmøtet i Gøteborg i fjor sommer, mistenkt for såkalt "våldsamt opplopp". Mannen mener seg uskyldig i dette.

Hendelsene i Gøteborg i fjor sommer har blitt gjenstand for betydelig oppmerksomhet i ettertid. Ikke minst fordi det har kommet fram stadig nye opplysninger om hvordan svensk politi sto for en betydelig andel av volden som ble utøvd, og hvordan politiet ved en rekke anledninger hadde en stor del av an-

svaret for at opptøyer ble framprovosert. I tillegg skjøt politiet som kjent med skarpt mot demonstranter, noe som ikke har skjedd i Sverige siden 1931. Til tross for dette har alle anmeldelser mot politiet blitt henlagt. Rettsoppgjøret har i stedet utelukkende rettet seg mot mennesker som deltok i demonstrasjonene, og mange mener disse rettssakene har vært preget av urettferdighet og vilkårlighet. Blant de som har hevdet dette er den norske støttegruppen til Oslo-bosatte Luigino Longo som er dømt til over to års fengsel for å ha deltatt i "våldsamt opplopp", til tross for at han ikke er kjent skyldig i å ha skadet verken personer eller eiendom. Etter at Longos anke til Høyesterett ble avvist, har hans forsvarer fått tilgang på deler av politiets videofilmer fra opptøyene som han tidligere ikke har fått se. Disse bildene viser blant annet en fredelig Longo som ikke deltar i voldsomheter, men tvert imot rydder opp i skader som er gjort på gaten. Longos forsvarer mener dette er tilbakeholdelse av materiale som kunne gitt rettssaken et annet utfall, og vil bringe hans sak inn for Europadomstolen i Strasbourg.

Mange kritikere har hevdet at rettsoppgjøret etter opptøyene har rammet tilfeldige deltakere i demonstrasjonene og ikke de som planla eller ledet an i skadeverk. Longos sak kan være et eksempel på dette, og det samme gjelder den nye utleveringsbegjæringen. I tillegg har straffenivået vært uvanlig høyt med en rekke straffeutmålinger på mer enn to års fengsel.

Som kjent ble det i svenske medier tidligere i vår avslørt at Gøteborg-politiet har fabrikkert bevismateriale ved å manipulere videofilm brukt i forbindelse med skyteepisodene. Blant annet skal både lyd og bilde ha blitt redigert. Ifølge en dokumentar laget av Sveriges Televisjon skal kompromitterende bilder for politiet ha blitt klippet vekk og erstattet av nye bilder.

Nylig utkom også en norsk rapport, "Göteborg - 15 norske beretninger fra EU-toppmøtet", laget av norske vitner og professor i retts sosiologi Thomas Mathiesen. Denne inneholder sterk kritikk av politiets framgangsmåte. I Sverige er det nå nedsatt en egen granskingskommisjon som skal gjennomgå hendelsene i Gøteborg.

Svar:

Utlevering av lovbrøttere fra Norge til annet nordisk land er regulert i lov 3. mars 1961 nr. 1 om utlevering av lovbrøttere til Danmark, Finland, Island og Sverige. Loven bygger på nordisk lovsamarbeid, og er i det alt vesentlige lik tilsvarende lover vedtatt i de andre nordiske land. Loven gir en videre adgang til utlevering enn det som gjelder for utlevering til land utenfor Norden, jf. lov 13. juni 1975 nr. 39. Bakgrunnen er at rettssystemene og rettsreglene er svært like i de nordiske land, og at vi har et tett samarbeid med disse landene. Loven er basert på gjensidig tillit til de andre landenes rettssystemer.

Det er et vilkår for utlevering at vedkommende er siktet, tiltalt eller domfelt for det forhold begjæringen gjelder, jf. lov om utlevering i Norden § 1. Når siktede ikke samtykker til utlevering, må det som grunnlag for utleveringsbegjæringen foreligge beslutning fra domstol i den anmodende stat hvor det fremgår at domstolen har funnet at det er skjellig grunn til mistanke om at vedkommende har begått den straffbare handling, jf. § 9 tredje ledd. Handlingen må etter den anmodende stats rett kunne medføre fengselsstraff, jf. § 3 første ledd. For norske statsborgere må handlingen i utgangspunktet kunne medføre fengsel i mer enn fire år.

Ved utlevering mellom nordiske land fremmes utleveringsbegjæringer direkte mellom landenes politimyndigheter. Den som begjæres utlevert, kan kreve avgjort ved kjennelse av forhørsretten om lovens vilkår for utlevering er oppfylt. Forhørsrettens kjennelse er gjenstand for kjæremål. Dersom han motsetter seg utlevering, oversendes saken deretter til Justisdepartementet, som avgjør om utleveringsbegjæringen skal etterkommes. Departementets vedtak kan påklages til Kongen i statsråd.

Prosedyrene i utleveringssaker gir den som er begjært utlevert god anledning til å uttale seg før saken avgjøres, slik at vedkommendes rettssikkerhet skal være godt ivaretatt. Rettssikkerheten ivaretas videre ved at saken er gjenstad for behandling både i domstolene og i forvaltningen.

Den saken som stortingsrepresentant Audun Bjørlo Lysbakken viser til, har pr. i dag ikke kommet til departementet. Når departementet får saken til behandling, vil den selvsagt bli gjenstand for en grundig behandling etter gjeldende lovregler.

Spørsmål nr. 134

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Karin Andersen

Besvart 30. januar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Reglene for beskatning av kjøregodtgjørelse er nå slik at det betales skatt av godtgjørelse over 2,05 pr. km for kjørelengde over 4 000 km. Dette medfører at frivillige, som gjør en kjempejobb for frivillighetssentraler, nå må betale skatt av godtgjørelsen. Mange frivillige er pensjonister med liten inntekt. Det er urimelig å betale skatt av utgiftsdekking ved gratis arbeid.

Vil statsråden ta initiativ til å justere reglene slik at denne typen gratisarbeid ikke skattlegges?»

Begrunnelse:

Slik reglene er fortolket av Skattedirektoratet ved Pål Aunehaugen, skal kjøring utført til inntekt for en frivillig organisasjon, der for eksempel et idrettslag tar seg betalt for et oppdrag og lar kjøregodtgjørelsen gå inn i klubbkassa, ikke skattlegges. Hvis en derimot gjør frivillig innsats som privatperson for en frivillighetssentral eller for en kommune, og får kjøregodtgjørelse for å dekke de utgifter en har til bilbruk, må en skatte etter gjeldende regler for all kjøring ut over 4 000 km som er godtgjort med over 2,05 pr. km.

I første omgang vil dette ramme de som yter slik frivillig innsats, men det er ikke vanskelig å anta at dette også raskt vil ramme de som nyter godt av frivillig arbeid, fordi det vil være færre som vil og kan yte en slik innsats dersom den skal skattlegges.

Mange av de som yter slik innsats er pensjonister, som ser seg i stand til å yte tid, men neppe har råd til å yte den innsatsen dersom de enten ikke får kjøregodtgjørelse eller må betale skatt av godtgjørelsen.

Det vil være av viktighet at reglene ikke oppfattes helt urimelige og at en ikke innretter dem slik at frivillig arbeid reduseres.

Svar:

I Finansdepartementets forskrift til skatteloven er det i § 5-16-6 tiende ledd fastsatt at arbeidsgivers dekning av dokumenterte kostnader til arbeidsreise ikke skal regnes som skattepliktig inntekt når arbeidsgiver er en veldedig eller allmenntilgitt institusjon eller organisasjon, og skattyters øvrige lønn og godtgjørelse fra organisasjonen ikke overstiger 30 000 kroner i inntektsåret. Det kan legges til grunn at en frivillighetssentral vil være en slik allmenntilgitt institusjon som omfattes av denne regelen. Frivillighetssentralens dekning av hjelpenes reisekostnader

kan dermed på visse vilkår mottas skattefritt.

Når dekningen av arbeidsreise skjer som bilgodtgjørelse, er det imidlertid etter forskriften et vilkår for skattefritak at godtgjørelsen ikke overstiger de satser som er fastsatt i Skattedirektoratets årlige takseringsregler for beskatning av overskudd på kilometergodtgjørelse utbetalt etter kilometersatser for bruk av bil mv. For inntektsåret 2002 innebærer dette at en skattyter kan motta en samlet årlig bilgodtgjørelse på inntil 4 000 km skattefritt, og at beregnet overskudd på kjøregodtgjørelse utover dette beskattes. Dette er en konsekvens av den generelle innstramningen for kjøregodtgjørelser som Stortinget vedtok i forbindelse med statsbudsjettet for 2002, med støtte fra alle partier, unntatt Fremskrittspartiet.

Denne saken gjelder dermed egentlig ikke skattlegging av frivillig arbeid, og heller ikke skattlegging av dekning av private transportkostnader til å utføre slikt frivillig arbeid. Saken gjelder fastsetting av skattepliktig overskudd på dekning av slike private transportkostnader.

Tidligere ble hele statens bilgodtgjørelse på 3,20 kroner pr. km akseptert av skattemyndighetene som utgiftsdekning uten overskudd ved tjenestekjøring. Dette var meget romslig, og urealistisk høyt i forhold til reelle merutgifter for ekstrabruk av egen bil. Selv om privat bilbruk er dyrt, koster det ikke 32 kroner å kjøre én mil ekstra med den bilen man har. I realiteten er dermed en del av kjøregodtgjørelsen lønn, nettopp fordi den overstiger utgiftene. Dette gjelder uansett om ekstrakjøringen skjer i tjeneste for en vanlig arbeidsgiver eller i tjeneste for en ideell organisasjon. Derfor har det vært grunnlag for en viss innstramming i det akseptable nivå for bilkostnader pr. km som skal kunne dekkes skattefritt.

Denne innstramming kom fra 2002. Den ble forelått av den forrige regjering, og samarbeidsregjeringen fant ikke grunnlag å stanse den. Både prinsipielt og praktisk må den gjelde likt for alle som har bilgodtgjørelse etter statens satser. Det akseptable, skattefrie dekningsnivå for slik bilbruk ble fastsatt til 2,05 kroner pr. km, altså til 20,50 kroner pr. mil. Ut fra rimelighetshensyn ble innstramningen for mottakerne av bilgodtgjørelse begrenset til å gjelde kjøring over 4 000 km. For arbeidsgiverne gjelder innstramningen også de første 4 000 km kjøring med bilgodtgjørelse.

Som nevnt må en slik generell innstramming også gjelde for kjøregodtgjørelse fra ideelle organisasjoner. Men jeg vil nevne tre særlige skatteregler som gjør at kjøregodtgjørelse fra ideelle organisasjoner

helt eller delvis kan bli lempeligere behandlet likevel.

Den ene særregelen er at lønn inntil 2 000 kroner pr. år fra en ideell organisasjon ikke er skattepliktig. Dette gjelder også lønn i form av ellers skattepliktig overskudd på kjøregodtgjørelse. Særregelen gjelder ikke dersom samlet lønn inklusive slikt overskudd overstiger de 2 000 kroner.

Den andre særregelen er at ideelle organisasjoner på visse vilkår er fritatt for arbeidsgiveravgift av lønnsutbetalinger inntil 300 000 kroner i året. Også dette fritaket inkluderer ellers avgiftspliktige overskudd på kjøregodtgjørelse.

I tillegg kommer den nevnte regelen om at arbeidsgivers dekning av dokumenterte kostnader til arbeidsreise på visse vilkår ikke skal regnes som skattepliktig inntekt når arbeidsgiver er en veldedig eller allmennyttig institusjon eller organisasjon, og skattyters øvrige lønn og godtgjørelse fra organisasjonen ikke overstiger 30 000 kroner i inntektsåret.

Samlet sett fremtrer ikke de nå gjeldende regler som urimelig strenge for kjøring for ideelle organisasjoner.

Spørsmål nr. 135

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 29. januar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vil statsråden utdype hvordan bestemmelsene vedrørende langtidssyke studenter og aldersgrensen på 26 år for å få rehabiliteringspenger vil bli praktisert, på hvilken måte mener statsråden at eventuelt eldre studenter kan få sin situasjon ivaretatt ved langvarig sykdom, og vil statsråden se nærmere på disse bestemmelsene?»

Begrunnelse:

I forbindelse med statsbudsjettet for 2002 ble folketrygdloven § 10-8 endret slik at også langtidssyke studenter ble omfattet av reglene om rehabiliteringspenger.

Reglene er imidlertid begrenset til studenter under 26 år. Da mange starter sine studier i voksen alder og kanskje mange også har forsørgeransvar, kan det oppstå vanskelig økonomisk situasjon når perioden for omgjøring av lån til stipend er utløpt og fram til at en eventuelt kan motta rehabiliteringspenger. Ut fra den situasjon som noen studenter kan komme i, er det rimelig at den vedtatt særordningen vil omfatte studenter generelt. På denne bakgrunn ber jeg statsråden vurdere disse forholdene.

Svar:

Folketrygdloven § 10-8 ble endret med virkning fra 1. januar 2002 (se Ot.prp. nr. 4 (2001-2002) som ble lagt frem av Stoltenberg-regjeringen) ved at det er innført en særordning innenfor rehabiliteringspenger som sikrer at studenter under 26 år som blir alvorlig syke kan få rehabiliteringspenger etter 20 ukers arbeidsuførhet. For øvrig er det et vilkår at arbeidsuførheten har vart i 52 uker.

Bakgrunnen for den aktuelle lovendringen var Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av Utjamningsmeldinga, om at Regjeringen skulle fremme forslag for Stortinget som sikrer unge alvorlig syke økonomisk trygghet (Vedtak IV, Innst. S. nr. 222 (1999-2000)). Komiteen tok bl.a. opp situasjonen for unge alvorlig syke som er under utdanning og ikke har fått innpass i arbeidslivet og opparbeidet rett til sykepenger. For denne perioden kan Statens lånekasse for utdanning gjøre om lån til stipend.

Aldersgrensen på 26 år ble fastsatt på bakgrunn av at ved en slik aldersgrense har de fleste kunnet fullføre en vanlig utdanning, og det anses hensiktsmessig med samme aldersgrense som gjelder ellers i folketrygden for særskilte ytelser til unge uføre.

Når det gjelder utforming av bestemmelsen og retningslinjene for praktiseringen, er det lagt vekt på Stortingets understreking av at det må foreligge en alvorlig sykdom. Dette innebærer strengere medisinske vilkår enn hva som ellers gjelder for rett til rehabiliteringspenger. Herunder oppstår avgrensings-spørsmål mot ordningen med høyere minsteytelse til personer som får nedsatt arbeidsevnen før fylte 26 år på grunn av en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte som er klart dokumentert (se "ung ufør-ordningen", jf. folketrygdloven § 10-10 tredje ledd). I lovforarbeidene er det uttalt at nyordningen bør avgrenses tilnærmet på linje med avgrensingen av unge uføre. Dette innebærer at man ikke skal stille like strenge medisinske krav for å gi rehabiliteringspenger etter den nye bestemmelsen som man stiller for å gi rehabiliteringspenger utmålt etter reglene i § 10-10 tredje ledd. Forskjellen vil være at det ikke stilles de samme krav til varighet. Dersom det for eksempel foreligger en kreftsykdom vil vilkårene etter den nye bestem-

melsen være oppfylt, selv om prognosene tilsier full friskmelding etter en tid.

Bestemmelsen gjelder fra 1. januar 2002 for nye tilfeller. Ordningen er lagt inn i budsjettet med hel-årsvirkning, og departementet har derfor presisert overfor Rikstrygdeverket at det ikke er et vilkår at sykdommen har oppstått etter 1. januar 2002.

Hensikten med den nye ordningen var å sette inn et målrettet tiltak for å bedre den økonomiske situasjonen for unge som blir alvorlig syke. Unge studenter som blir alvorlig syke er ofte i en særskilt vanskelig situasjon, og ble derfor prioritert i denne omgang. Det ble på denne bakgrunn ikke vurdert å lage en særordning for studenter generelt. Jeg er klar over at også studenter over 26 år kan komme i en tilsvarende

vanskelig økonomisk situasjon, for eksempel når vedkommende har forsørgeransvar. På den annen side kan man ikke se bort fra at en del eldre studenter kan ha et bedre økonomisk utgangspunkt enn de aller yngste, for eksempel i form av tidligere tilknytning til arbeidslivet. Jeg er derfor ikke sikker på om en utvidelse av ordningen til å gjelde generelt for alle studenter vil være det beste virkemiddelet for å nå de som trenger det mest. Regjeringen er svært opptatt av å ha en målrettet virkemiddelbruk.

Jeg stiller meg imidlertid ikke avvisende til å vurdere en utvidelse av ordningen i forhold til Stoltenberg-regjeringens vedtatte forslag. I første omgang vil jeg likevel avvente resultater og tilbakemeldinger vedrørende den nye ordningen.

Spørsmål nr. 136

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Britt Hildeng

Besvart 29. januar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Mener statsråden det er rimelig at vilkårene for krigspensjonering praktiseres slik at de som deltok i kamphandlingene og mobiliseringen umiddelbart før 9. april ikke tilstås krigspensjon, og vil statsråden ta initiativ til at de som de facto deltok i krigen gjennom sin innsats også i sin umiddelbare forberedende fase får sin rettmessige pensjon ut fra det som må forstås å være intensjonen i lovgivningen?»

Begrunnelse:

Jeg er blitt gjort oppmerksom på at en pasient ved rehabiliteringssenteret Nord-Norges Kurbad AS gjentagne ganger har fått avslag på sin søknad om krigspensjon. Vedkommende deltok i kampene rundt Gratangen 1940 ved 7. batteri, Bergartilleribataljon nr. 3. En eller to dager før Norge ble angrepet 9. april, pådro han seg en nakke/hodeskade under opptaktene til kampene. Det er dokumentert at dette har ført til senvirkninger og skulle således være berettiget krigspensjon, men er gitt avslag under henvisning til lov av 13. desember 1946 om krigspensjonering for militærpersoner. Av dette fremgår at ett av vilkårene for krigspensjonering er at skaden/sykdom er påført i militærtjeneste under krigen eller må ha oppstått under krigstjenesten. Avslaget på hans søknad begrunnes med at skaden fant sted én dag eller to før den 9. april.

Jeg kan ikke forstå annet enn at denne praktiseringen må være urimelig idet skadeøyeblikket var i forbindelse med nøytralitetsvakt der vedkommende var i gang for å verne vårt land i tilfelle vi ble angrepet.

Verdenskrigen var derfor i gang på det tidspunktet, og vi vet at tyske angrepsstyrker på den tiden var underveis til Norge og at det bare var timer før selve invasjonen i Norge ble iverksatt.

På denne bakgrunn vil jeg anmode statsråden om å gå igjennom praktiseringen av krigspensjoneringsbestemmelsene slik at tilfeller som omtalt blir innlemmet i forståelsen og praktisering av loven.

Svar:

Lov om krigspensjonering for militærpersoner av 1946 omfatter militærpersoner som tjenestegjorde under krigen i Norge og i de norske styrkene utenfor Norge.

Helt fra krigspensjoneringsloven trådte i kraft i 1946 har inngangskriteriet i militærloven vært skade eller sykdom påført under tjenestegjøring i krig, jf. lovens § 1. For militærpersonell som utførte tjeneste i Norge, har dette vært forstått slik at loven gjelder skader eller sykdommer som ble påført under eller etter den tyske invasjonen 8. - 9. april 1940 og fram til utgangen av 1945. Også i forarbeidene til militærloven av 1946 går det tydelig frem at for militærpersonell som utførte tjeneste i Norge, skal loven få virkning for skader som er inntruffet på krigsdeltakere etter 8. april 1940. For øvrig gjelder militærloven for nordmenn som deltok i alliert krigstjeneste fra verdenskrigens begynnelse, 2. september 1939.

I midten av 1950-årene utarbeidet Rikstrygdeverket en redegjørelse for en fornyet gjennomgåelse av de krigspensjoneringssaker som er avslått i tiden 1940-1956. I rapporten, som ble oversendt Sosialde-

partementet i april 1957, er det bl.a. gjort rede for hvilke hovedgrupper som omfattes av militærloven:

- Militærpersoner som deltok i krig i Norge fra 8. april 1940 til den tid Hæren ble satt "på fredsfoot" 31. desember 1945.
- Nordmenn som deltok i norsk militæroppsetning utenfor landet under krigen.
- Personell som deltok i okkupasjonsstyrkene i Tyskland (men som senere ble overført til lov om uføretrygd for militærpersoner av 19. juni 1953).
- Nordmenn som deltok på alliert side fra 2. september 1939.

I rapporten er det opplyst at det i årene 1940-56 ble avslått 105 saker etter militærloven med begrunnelsen "ikke krigshending". De fleste av disse avslagene gjaldt skader som var oppstått før Norge kom i krig og etter at Hæren var satt på fredsfoot, og som ifølge rapporten "derfor faller utenfor loven".

Rikstrygdeverket har funnet noen få trygderettskjennelser med relevans til den aktuelle problemstillingen. Dette gjelder to saker fra begynnelsen av 1970-årene som ble avslått med den begrunnelsen at sykdommen/skaden var påført under nøytralitetsvaktteneste. Avgjørelsene ble stadfestet av Trygderetten.

Når det gjelder praksis fra nyere tid, har Rikstrygdeverket funnet én sak i denne kategorien som er blitt brakt inn for Trygderetten. Det gjelder en person som ble syk under tjenestegjøring i Nord-Norge i mars 1940, og som fikk avslag fordi sykdommen oppstod under nøytralitetsvakten. Saken ble avgjort i Trygderettens ankeutvalg, som i en kjennelse av 25. mars 1993 enstemmig fant at anken ikke ville føre fram, og nektet den derfor fremmet.

Vurdering

Jeg har forståelse for at enkelte kanskje kan oppleve det som urimelig at et tilfelle faller utenfor krigspensjoneringslovgivningen, slik det fremgår av bre-

vet fra stortingsrepresentanten. Jeg ser imidlertid behovet for å ha klare regler på dette området. Slik reglene er, gjelder de tjenestegjøring i krig. Slik forarbeidene og lovens ordlyd må forstås, gjelder lov om krigspensjonering for militærpersoner for skader som er inntruffet på krigsdeltakere etter 8. april 1940 (for militærpersonell som utførte tjeneste i Norge). Krigspensjoneringen har hatt en klar praksis for at militær tjenestegjøring i Norge forut for 9. april 1940, ikke omfattes av lov om krigspensjonering for militærpersoner av 1946 militærloven. (Militærpersonene det her er snakk om, omfattes istedenfor av de ordningene som gjaldt ved sykdom og skader i Forsvaret på den tiden).

Etter mitt syn er lov om krigspensjonering for militærpersoner og praktiseringen av denne, tilfredsstillende slik den nå er på dette området.

I den aktuelle saken er det anført at skaden skjedde bare én eller to dager før krigsutbruddet.

Jeg kan ikke se at det kan ha noen avgjørende betydning hvor nært opp til krigsutbruddet skaden skjedde. Under enhver omstendighet skjedde den under nøytralitetsvakten og før Norge var i krig. Nøytralitetsvern eller vakt er militære styrker satt opp til lands, til sjøs eller i luften for å verge et lands nøytralitet under truende krigsfare eller krig mellom andre stater. Ved utbruddet av både den første og den andre verdenskrig ble det i Norge satt opp nøytralitetsvern av hær og marine.

Etter min oppfatning må loven endres dersom denne gruppen skal kunne gis krigspensjon etter lov om krigspensjonering for militærpersoner. En slik endring vil føre til at militærloven utvides til også å omfatte skade eller sykdom påført ved militær tjenestegjøring før Norge kom i krig. Dersom en utvider loven til å omfatte nøytralitetsvaktene, kan dette etter mitt syn igjen skape skjevheter i forhold til militærpersoner som kom til skade i annen militær tjeneste.

På bakgrunn av det som foran er nevnt, vil jeg ikke tilrå en endring av loven på dette punktet.

Spørsmål nr. 137

Innlevert 21. januar 2002 av stortingsrepresentant Lena Jensen

Besvart 28. januar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Jeg viser til flertallets merknad i Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) som sier at inntektsavhengig tilbakebetaling av studielån opprettholdes inntil det er foretatt en ny og samlet gjennomgang av reglene for tilbakebetaling for Statens lånekasse for utdanning. Utdannings- og forskningsdepartementet har nå bestemt at Lånekassen ikke skal tilby inntektsavhengig tilbakebetaling av studielån.

Hva vil statsråden gjøre for å følge opp flertallets merknad?»

Svar:

Flertallsmerknaden om at man ønsket å opprettholde ordningen med inntektsavhengig nedsetting av terminbeløp var ikke fulgt verken av budsjettvedtak eller romertallsvedtak. Første anledning til å ta opp saken vil være i revidert nasjonalbudsjett 2002.

Spørsmål nr. 138

Innlevert 22. januar 2002 av stortingsrepresentant Signe Øye

Besvart 29. januar 2002 av olje- og energiminister Einar Steensnæs

Spørsmål:

«Bedriftene Globe Hafslund Metall, Birka Energi AS, Borregaard Industries og Glomma Papp AS har utarbeidet et prosjekt for gjenvinning av smelteovnvärme ved Glomma Papp og Borregaard. Dampen vil erstatte bruk av olje ved disse bedriftene og innebære en reduksjon av 100 tonn CO₂-utslipp årlig samt betydelig reduksjon av SO₂ og NO_x.

Kan statsråden medvirke til at dette miljøprosjektet kan realiseres?»

Begrunnelse:

Prosjektet innebærer at Globe Hafslund Metall vil gjenvinne mer enn 50 pst. av den elektriske kraften de kjøper i form av damp. Denne dampen skal selges til Glomma Papp og Borregaard Industries, som ligger få hundre meter unna. Bedriftene er enige om 10-års avtaler der Hafslund årlig skal levere 300 GWh prosessdamp. Glomma Papp får dekket hele sitt behov for prosessenergi og Borregaard vil få dekket 1/6 av sitt behov. Energien vil erstatte olje. Investeringskostnadene for anlegget er på 90 millioner kroner, og vil være lønnsomt med dagens kraftprisinivå.

Energigjenvinning vil også styrke konkurransekraften til Globe Hafslund Metall, som har en leveringsavtale for deler av sitt energibehov med Statkraft som ble inngått i 1996 på høyere energipriser enn dagens prisnivå.

Energigjenvinningsprosjektet vil gi alle disse tre bedriftene, som i dag har om lag 1 500 industriarbeidsplasser, økt konkurransekraft, et sterkere øko-

nomisk fundament og en mer miljøvennlig produksjon.

Svar:

Det vises til brev av 22. januar 2002 med skriftlig spørsmål fra stortingsrepresentant Signe Øye om statsråden kan medvirke til at energigjenvinningsprosjektet i bedriften Globe Hafslund Metall realiseres. Jeg vil samtidig vise til mitt brev av 15. januar 2002, svar til Stortinget på spørsmål om Dokument nr. 8:27 (2001-2002) som omhandler energigjenvinning i industrien.

Bakgrunn

Globe Norge AS Hafslund Metall søkte i brev av 18. mars 1998 om 10 mill. kroner i investeringsstøtte til utnyttelse av spillvarme fra bedriften for levering til Borregaard Fabrikker og Glomma Papp. NVE ga i vedtak av 2. november 1999 tilsagn om støtte på 8,85 mill. kroner. I brev av 17. november 1999 påklaget Globe Hafslund Metall NVEs vedtak. Klagen anførte blant annet at prosjektet hadde fått økte kostnader i forhold til grunnlaget for den opprinnelige søknaden.

Ved tildeling av støtte tok NVE høyde for den usikkerhet som lå i eventuelle økte kostnader knyttet til gjennomføringen av prosjektet. Med de opplysninger som er gitt i søknaden og klagen framstår prosjektet fortsatt som lønnsomt.

26. mai 2000 kom OED fram til at NVEs vedtak om støtte skal stå ved lag.

Globe Hafslund Metalls opprinnelige kontrakt

med NVE om å bygge et varmegjenvinningsanlegg ble forlenget i desember 2000. Globe Hafslund Metall har pr. 31. desember 2001 mottatt 730 000 kroner av støttebeløpet. I henhold til framdriftsplanen forelagt NVE av Globe Hafslund Metall i 2000 skal prosjektet ferdigstilles i tredje kvartal 2002.

Globe Hafslund Metall søkte 30. desember 1998 NVE om fjernvarmekonsesjon for å bygge og drive fjernvarmeanlegg. NVE innvilget den 20. august 1999 konsesjonssøknaden. Konsesjonen gjelder inn-til 1. august 2029, og bedriften har en frist på tre år fra innvielsesdato til å fullføre og sette anlegget i drift. Dette betyr at fristen for å fullføre og sette i gang anlegget utløper 20. august 2002.

Departementets vurdering

Spillvarme fra industrien er en viktig energikilde, og energigjenvinning er et tiltak som hører innunder en miljøvennlig omlegging av energiforsyningen. Jeg stiller meg positiv til prosjektet ved Globe Hafslund Metall, og til energigjenvinning i industrien for øvrig.

Etter min forståelse er varmegjenvinningsprosjektet til Globe Hafslund Metall klart for realisering.

NVE har gitt konsesjon og Globe Hafslund Metall har inngått samarbeid med Birka Varme som vil stå for bygging og drift av anlegget. Prosjektet har allerede blitt støttet på grunnlag av de kriterier og retningslinjer for støtte nedfelt for varmeanleggsordningen i 1998.

I brevet henviser stortingsrepresentant Øye til at smelteverkets energibehov delvis er dekket gjennom en kraftkontakt med Statkraft, som ble inngått i 1996 til høyere priser enn dagens prisnivå. Jeg vil understreke at denne kraftkontrakten er inngått på forretningsmessig grunnlag mellom Statkraft og Fesil, som smelteverket den gang var en del av. I 2000 fikk smelteverket, på linje med enkelte andre bedrifter i kraftintensiv industri, tilbud om å inngå langsiktig kraftkontrakt på myndighetsbestemte vilkår med varighet til 2020, jf. St.prp. nr. 52 (1998-99), Innst. S. nr. 233 (1998-99), St.prp. nr. 78 (1999-2000) og Innst. S. nr. 251 (1999-2000). Globe Hafslund Metall ønsket ikke å inngå en slik kraftkontrakt.

På grunnlag av overstående kan jeg ikke se at energimyndighetene kan bidra ytterligere for å medvirke til at energigjenvinningsprosjektet til Globe Hafslund Metall blir realisert.

Spørsmål nr. 139

Innlevert 22. januar 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 31. januar 2002 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Den siste tiden har Israel bombet en rekke mål i palestinske selvstyreområder, blant annet en politistasjon, og har krevd palestinske tiltak for å pågripe skyldige i forbindelse med terrorhandlinger mot sivile i Israel. Det kan derfor synes paradoksalt at en politistasjon er blant de mål som er beskyttet.

Har Regjeringen oversikt over hvilke tiltak som er delfinansiert av Norge som er blitt rammet av israelske angrep, og på hvilken måte har Norge reagert på dette overfor Israel?»

Begrunnelse:

Siden Israel 23. november likviderte Hamas-lederen Mahmoud Abu Hanoud utenfor Nablus på Vestbredden, har voldshandlingene i Midtøsten blitt trappet opp ved selvmordsaksjoner mot sivile israelere og motangrep fra Israel mot palestinske mål. Israel har stilt krav til palestinske myndigheter om å pågripe personer som er skyldige i terrorhandlinger, eller som planlegger nye terrorhandlinger. Ikke minst av denne grunn var det paradoksalt at Israel blant annet

valgte å bombe en politistasjon på Gazastripen 11. desember.

Norge bidrar med 100 mill. kroner til Det palestinske området over inneværende års statsbudsjett, og støtte til offentlig administrasjon, utvikling av rettsstat og godt styresett er oppgitt å være viktige formål som Norge støtter.

Svar:

De siste måneders israelske aksjoner i Det palestinske området har så langt man kjenner til rammet fire norskfinansierte bistandsprosjekter:

- Det palestinske statistiske sentralbyrå (PCBS) ble rammet av ødeleggelser og konfiskering av utstyr i forbindelse med et innbrudd i desember. Norge er den største giveren til PCBS og har siden 1996 bidratt med 44 mill. kroner til gjennomføring av prosjekter av kontoret. Siste oversikt viser at de totale skader og tap etter angrepet beløper seg til ca. 2,4 mill. kroner.
- The Palestinian Forensic Laboratory (PFL) ble totalskadet etter flere bombeaksjoner mot en politi-

stasjon i Gaza i desember. Laboratoriet ble etablert i 1999-2000 med støtte fra Norge og EU. Norge har bidratt med 4,2 mill. kroner til innkjøp av utstyr. Verdien av de totale skadene er hittil ukjent, men verdien av norske bidrag må anses som tapt.

- Administrasjonskontor og utstyr til bruk for reparasjon og utbedring av veier og skoler i Jenin.
- Skader på skole ved Nablus (støttet av Norge gjennom rammeavtale for undervisningssektoren).

Det er pr. i dag vanskelig å anslå den totale verdien av skadene. Skadene direkte relatert til norske bidrag er imidlertid beregnet til i overkant av 5 mill. kroner, av en samlet norsk bistand til de palestinske områder på i overkant av 2 mrd. kroner.

Regjeringen ser meget alvorlig på de israelske aksjonene, uansett om de rammer norskfinansierte eller andre prosjekter. Ødeleggelse av palestinsk infra-

struktur både svekker grunnlaget for økonomisk og sosial utvikling i de palestinske områder, reduserer de palestinske myndighetenes evne til å bekjempe terrorisme og øker hatet mot Israel i den palestinske befolkning.

De israelske aksjonene er tatt opp med både statsminister Sharon, utenriksminister Peres og andre israelske ledere. Særlig vil jeg nevne at statsminister Bondevik har tatt opp ødeleggelsene av Det palestinske statistiske sentralbyrå med statsminister Sharon.

Vi har beklaget de israelske aksjonene og vist til at også institusjoner som Norge har gitt støtte er rammet. Sharon har lovet å undersøke aksjonen mot Det palestinske statistiske sentralbyrået nærmere. Vi har imidlertid ennå ikke hørt noe fra israelsk side, og har derfor for en tid tilbake minnet om saken.

Regjeringen følger selvsagt situasjonen i regionen svært nøye, og er i løpende kontakt med både partene i konflikten og andre aktører.

Spørsmål nr. 140

Innlevert 22. januar 2002 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 28. januar 2002 av nærings- og handelsminister Ansgar Gabrielsen

Spørsmål:

«Ifølge Sårbarhetsutvalget er Finnmark mest utsatt ved et eventuelt terroranslag/krig når det gjelder matvareberedskap. Utvalgets leder Kåre Willoch har i den situasjonen oppfordret finnmarkinger til å sikre seg på egen hånd. Etter Senterpartiets vurdering er det myndighetenes ansvar å sikre forsyningen og matvareberedskapen i Finnmark.

Vil nærings- og handelsministeren bidra til å sikre Finnmarks innbyggere forsvarlig matvaresikkerhet ved å gjenopprette ordningen med beredskapslager?»

Begrunnelse:

Samtlige engroslagre i Finnmark er nedlagt, og nå skal også flere av de nærmeste lagrene som for tiden ligger i Tromsø, sentraliseres til Narvik. Som statsråden vet, er avstanden mellom Kirkenes og Tromsø ca. 920 km, og mellom Kirkenes og Narvik ca. 1 200 km. Ekstreme værforhold gjør at reell transporttid kan være mye lengre enn avstanden skulle tilsi, og Finnmarks klimatiske forhold er i seg selv grunn til å drøfte matvareberedskapen i fylket. Et sentralt virkemiddel for en god matvareberedskap i Finnmark vil være å gjenopprette et beredskapslager som sikrer hele Finnmarks befolkning en trygg matvareberedskap ved eventuelle krisesituasjoner - det være seg skapt av værforhold, krig, terrorangrep eller ved

atomutslipp. En gjenoppbyggelse av beredskapslager vil som bieffekt gi Finnmark sårt tiltrengte nye arbeidsplasser.

Svar:

I likhet med andre beredskapsområder har matvareberedskapet blitt evaluert og tilpasset det aktuelle risikobildet og de planleggingsforutsetninger for det sivile beredskap som Stortinget og Regjeringen til enhver tid har fastsatt.

Under Den kalde krigen var beredskapsplanleggingen rettet inn mot langvarig krig og en lengre avsperring av forsyningslinjene, med stor vekt på selvforsyning, eksempelvis ivaretatt gjennom oppbygging av beredskapslagre kombinert med produksjonsplaner i landbruket. På bakgrunn av de gjeldende planleggingsforutsetningene for det sivile beredskap som kom i 1995, har vi nå i forståelse med Landbruksdepartementet gått bort fra selvforsyningskonseptet, ettersom det ikke lenger forutsettes noen avsperringssituasjon eller langvarig forsyningskrise. Det legges til grunn at handelen innenlands og med utlandet i all hovedsak skal kunne foregå som normalt også i kriser, men at det må tas høyde for at det kan oppstå mindre og kortvarige forstyrrelser i tilgangen på enkelte varer. Vi fokuserer derfor nå

mindre på beredskapslagre og mer på å opprettholde effektivitet i logistikkssystemene i krisesituasjoner.

For å kvalitetssikre om dette prinsippet vil fungere i en krisesituasjon, gjennomfører vi risiko- og sårbarhetsanalyser for å avdekke svakheter og eventuelt finne frem til ordninger som kan gjøre det normale systemet mer robust.

På matvaresiden har vi i tråd med dette inngått et formalisert samarbeid med de største grossistsamenslutningene. Et viktig mål i dette arbeidet er bl.a. å sikre en god dialog mellom bransjen og myndighetene i krisesituasjoner.

Vi har prioritert Nord-Norge i vårt beredskapsarbeid, ettersom landsdelen er gitt prioritet i gjeldende planleggingsforutsetninger. Med utgangspunkt i dette og den uttrykte bekymring fra enkelte hold om situasjonen når det gjelder produksjon og distribusjon av matvarer i Nord-Norge, har Nærings- og handelsdepartementet fra 1999-2002 gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse av dagligvareforsyningen til hele landsdelen, i samarbeid med Landbruksdepartementet (Nord-Norge prosjektet). Prosjektarbeidet ble i innledningsfasen koordinert med arbeidet i Sårbar-

hetsutvalget, som våren 2001 la frem sin rapport. Prosjektet har vurdert forsyningssituasjonen ut fra kriser både i fred og krig.

Rapporten fra prosjektet har bl.a. avdekket at matvarebransjens logistikkssystemer for landsdelen har en gjennomgående god leveringssikkerhet av matvarer til befolkningen, og gir et godt grunnlag for å kunne håndtere ulike typer krisesituasjoner som for eksempel fredskriser, begrenset militært angrep eller invasjon. Det fremgår imidlertid av rapporten at for å møte de ulike utfordringene i den tyngre delen av krisespekteret, som for eksempel krig, terroraksjoner eller værmessig isolerte bygder, er det viktig å gjøre forsyningssystemene mer robuste. I rapporten foreslås en rekke tiltak som skal bidra til dette.

Nord-Norge prosjektets sluttrapport sendes nå på høring. I tillegg skal Justisdepartementet snart fremlegge en stortingsmelding om samfunnsikkerhet. På grunnlag av høringsuttalelsene til Nord-Norge rapporten og behandlingen av stortingsmeldingen om samfunnsikkerhet vil det bli tatt endelig stilling til matvareberedskapet i landsdelen og behovet for nye tiltak.

Spørsmål nr. 141

Innlevert 22. januar 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 31. januar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til at UDI i saker som gjeld søknad om oppholdsløyve i Noreg kan praktisere unntak fra 7 måneders regelen i openbert urimelege einskildtilfelle?»

Grunngjeving:

Eg viser til oppslag i Aftenposten 19. januar der det framgår at UDI i dag ikkje gir noko unntak frå dette kravet. Lesarane får meddelt eit døme på kor vanskeleg og urimeleg dagens praksis kan opplevast for ein person som har sterk tilknyting til Noreg, har familien sin her, men samstundes eit internasjonalt yrke som krev utøving utanfor landet sine grenser. § 45 i utlendingslova har si klare grunngjeving. Det same har forskrifta som stiller krav om sju månader i landet i løpet av tre år. Dømet viser etter mitt syn eit klart behov for fullmakt til UDI som gir rom for bruk av skjønn i spesielle tilfelle.

Svar:

Saken det henvises til handler om adgangen til å få såkalt bosettingstillatelse i Norge og ikke oppholdstillatelse.

Ut i fra de opplysningene som har kommet frem i

den saken representanten Meltveit Kleppa har tatt opp, vil vedkommende på ethvert tidspunkt ha full rett til oppholds- og arbeidstillatelse i Norge på bakgrunn av at hun da hun ble født, hadde norsk mor eller far. Hun kan også oppholde seg i Norge mens hennes søknad om opphold er til behandling, eller søke om tillatelse fra sitt hjemsted i New York.

Bosettingstillatelse gir som et utgangspunkt rett til varig opphold i landet og en generell adgang til å ta arbeid eller drive selvstendig næringsvirksomhet her. En utlending har som hovedregel rett til bosettingstillatelse når vedkommende i de siste tre årene har oppholdt seg sammenhengende i riket med en oppholds- eller arbeidstillatelse som kan danne grunnlag for varig innvandring. Kravet om sammenhengende opphold vil si at utlendingen ikke kan oppholde seg utenfor riket i mer enn syv måneder til sammen i løpet av denne perioden. Regelverket i dag har ingen generell suspensjonshjemmel fra denne hovedregelen. Utlendingsforskriften § 45 er likevel en kan-regel som gir anledning til å gi bosettingstillatelse når bestemte forutsetninger er oppfylt, blant annet når utlendingen i minst ett år har hatt tillatelse som kan danne grunnlag for bosettingstillatelse og det foreligger særlig sterke rimelighetsgrunner.

At en utenlandsk borger som arbeider internasjonalt og reiser mye, ikke umiddelbart fyller vilkårene for å få bosettingstillatelse betyr ikke at utlendingen mister sitt oppholdsgrunnlag her, men vedkommende må fornye sin tillatelse før den utløper normalt for hvert år. Ved fornyelse prøves vilkårene for videre opphold på nytt. Regelverket kan slå urimelig ut for utlendinger som har sterk tilknytning til Norge gjen-

nom fast bopel over flere år og eventuell familie her, men som på grunn av reisevirksomhet i yrkesøymed mister muligheten til å få en varig bosettingstillatelse og den forutsigbarhet en slik tillatelse gir.

På et generelt grunnlag vil jeg se nærmere på de ovennevnte reglene og vurdere om det er behov for endringer i regelverket på dette punkt.

Spørsmål nr. 142

Innlevert 23. januar 2002 av stortingsrepresentant Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

Besvart 29. januar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«Det er etablert en ordning med økte bevilgninger til veiformål som kompensasjon for at enkelte næringer har fått økt arbeidsgiveravgift. Flertallet i Stortinget; Kristelig Folkeparti, Høyre, Venstre og Fremskrittspartiet har om lag halvert denne bevilgningen. Det fører bl.a. til at flere veier i Finnmark vil være stengt i vinter.

Mener statsråden det er rimelig at flere veier i Finnmark blir stengt?»

Svar:

I St.prp. nr. 1 (1999-2000) ble det som en del av kompensasjonen for at enkelte næringer nå må betale full arbeidsgiveravgift uansett hvor arbeidstakeren er bosatt, lagt opp til å bevilge om lag 600 mill. kroner til vegformål over en seksårsperiode. 400 mill. kroner skal etter planen bevilges i perioden 2002-2005, jf. St.meld. nr. 46 (1999-2000) Nasjonal transportplan 2002-2011. I forbindelse med Stortingets behandling av statsbudsjettet 2002 ble post 33 Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift redusert med 50,0 mill. kroner fra 102,9 mill. kroner til 52,9 mill. kroner. Ved den reviderte fordelingen av bevilgningen har Vegdirektoratet så langt det har latt seg gjøre, forsøkt å skjerme de prosjektene hvor det pågår anleggsdrift, slik at disse blir fullført innenfor en kostnadsramme som gir mest mulig rasjonell anleggs-

drift. Reduksjonen vil dermed mest gå ut over de prosjekter/tiltak som er foreslått startet opp i 2002.

Midlene som bevilges over denne posten skal bidra til å redusere transportkostnadene for næringslivet i de berørte områdene og fordeles i forhold til hvordan økningen i arbeidsgiveravgift slår ut for de enkelte fylker. Midlene kan brukes til investeringer, drift og vedlikehold både på riks- og fylkesvegnettet med hovedvekt på investeringer og tyngre vedlikehold. Fordelingen av midlene på prosjekter og tiltak fastsettes i samråd med de berørte fylkeskommunene.

Av bevilgningen på post 33 for 2002 på 52,9 mill. kroner har Finnmark fått 10,0 mill. kroner som skal benyttes til utbedringer på riksveg 888 Nordkynvegen. Til fylkesvegnettet i Finnmark er det for 2002 til disposisjon 17,7 mill. kroner til drift og vedlikehold som i sin helhet finansieres over rammetilskuddet til fylkeskommunen. Sammenlignet med 2001 er det en nedgang på 3,3 mill. kroner til vinterdrift av fylkesvegnettet. Fylkeskommunen er gjort oppmerksom på at det innenfor denne rammen må aksepteres redusert standard, dårligere framkommelighet og noe mer sporete vegbane på fylkesvegnettet. Det vil imidlertid bli utført sandstrøing etter de krav som standarden tilsier. Ingen riks- eller fylkesveger i Finnmark vil bli vinterstengt på bakgrunn av de bevilgningene som er til disposisjon i 2002.

Spørsmål nr. 143

Innlevert 24. januar 2002 av stortingsrepresentant Inga Marte Thorkildsen

Besvart 29. januar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Regjeringen har besluttet at Høgskolen i Vestfold skal samlokaliseres på Bakkenteigen.

Kan statsråden gi en redegjørelse om prosessen i samlokaliseringsprosjektet som skjer i samarbeid med Statsbygg, spesielt i forhold til forprosjektarbeidet, og dersom statsråden er kjent med at store deler av bygningsmassen ikke er godkjent eller bare midlertidig godkjent som undervisningslokaler; hva vil statsråden gjøre med dette?»

Svar:

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ga i januar 1998 Statsbygg i oppdrag å tilrettelegge for samlokalisering av Høgskolen i Vestfold på Bakkenteigen. Bakgrunnen for dette var dels at en ønsket å samlokalisere hele høgskolens virksomhet, dels at en fant det bedre å flytte lærerutdanningen fra Eik, der den ikke har tilfredsstillende lokaler, enn å rehabilitere og bygge på disse.

Tiltaket har vært konsekvensutredet i samsvar med krav i plan- og bygningsloven.

Vestfold fylkeskommune, som har vært ansvarlig

myndighet for konsekvensutredningen, har anbefalt at alternativet med full samlokalisering på Bakkenteigen legges til grunn for videre regulerings-planarbeid for høgskoleområdet på Bakkenteigen. Det har vært arbeidet med å samlokalisere høgskolen i 10 år, og samlokalisering av Avdeling for lærerutdanning med de øvrige fire avdelinger er siste trinn i denne prosessen. Forventede virkninger av en samlokalisering har også klar sammenheng med mål og tiltak i Fylkesplanen for Vestfold 2000-2003.

Departementet har opprettholdt vedtaket om å samlokalisere Høgskolen i Vestfold på Bakkenteigen og har informert Stortinget om dette, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) side 221. I Budsjett-innst. S. nr. 12 (2001-2002) side 36, viser flertallet til dette og understreker behovet for å føre prosjektet fram til forprosjekt.

På denne bakgrunn har departementet gitt Statsbygg i oppdrag å videreføre samlokaliseringsprosjektet for Høgskolen i Vestfold. Jeg forventer at Statsbygg på dette grunnlaget prioriterer tilstrekkelige midler på sin prosjekteringsbevilgning (kap. 2445 post 32) til å føre prosjektet fram til forprosjekt.

Spørsmål nr. 144

Innlevert 24. januar 2002 av stortingsrepresentant Rune J. Skjælaaen

Besvart 30. januar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Statsråden sier i et intervju i VG 22. januar at skolene, uten innblanding fra Utdannings- og forskningsdepartementet, selv kan bestemme om de vil bruke læremiddel med reklame.

Ser statsråden ingen betenkeligheter ved bruk av reklamefinansierte læremiddel i skolen?»

Svar:

Opplæringsloven med forskrifter inneholder ikke noe forbud mot reklame i lærebøker eller andre lære-

midler. Det er skoleeier, kommuner og fylkeskommuner som har ansvaret for å vurdere kvaliteten på lærebøkene. Ifølge gjeldende regelverk er det derfor ingen oppgave for departementet å foreta kvalitetskontroll verken med reklamefinansierte eller andre lærebøker.

Når det gjelder spørsmål om en eventuell framtidig lovfesting av et reklameforbud, vil jeg vise til det arbeid som nå foregår med oppfølgingen av Nyborgutvalgets innstilling i NOU 2001:6. Dette arbeidet er ennå ikke avsluttet.

Spørsmål nr. 145

Innlevert 24. januar 2002 av stortingsrepresentant Svein Roald Hansen

Besvart 1. februar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil justisministeren bidra til at det etableres et system for tinglysing i Løsøreregisteret av salgs- og utleggspant i småbåter?»

Begrunnelse:

Fra Norges Båtbransjeforbund er det uttrykt et ønske om å kunne kople Småbåtreregisteret til Løsøreregisteret. En slik mulighet var bl.a. grunnen til at Norges Båtbransjeforbund i utgangspunktet var positive til etablering av Småbåtreregisteret.

Småbåtreregisteret omfatter nå 320 000 båter, noe som trolig representerer rundt 85 pst. av de totalt antatt registreringspliktige båtene i Norge. Registeret har også vist seg å gi positive resultater i forbindelse med gjenfinning av stjalne båter.

Det vil derfor være et bidrag til ytterligere oppslutning om og nytte av Småbåtreregisteret at det etableres en mulighet for å kople Småbåtreregisteret og Løsøreregisteret, slik Norges Båtbransjeforbund ønsker.

Svar:

På bakgrunn av at Småbåtreregisteret administrativt sorterer under Finansdepartementet, besvares spørsmålet som er stilet til justisministeren, i stedet av meg.

Justisdepartementet sendte 30. oktober 1998 forslag om å endre rettsvernsreglene for salgspant og utleggspant i fritids- og småbåter på høring. Forslaget gikk ut på å bringe reglene om salgspant og utleggspant i fritids- og småbåter på linje med reglene

som gjelder for motorvogner. Det vil si at panteretten må tinglyses i Løsøreregisteret, og at den da blir beskyttet mot godtroende erververe av båten eller rettingheter i båten. Høringen avdekket at endringsforslaget ikke var uproblematisk. Etter dagens regelverk finner det sted en ikke ubetydelig dobbeltregistrering i Norsk Ordinært Skipsregister (NOR) og Småbåtreregisteret. Båter som er frivillig registrert i NOR etter sjøloven § 11 tredje ledd skal også registreres i Småbåtreregisteret. Båter mellom 10 og 15 meter kan på denne måten registreres i begge registre. Dobbeltregistrering vil i forbindelse med pantsettelse kunne skape et uoversiktlig system for godtroende erververe fordi det må gjøres undersøkelser i flere registre. Da dette ble ansett å skape usikkerhet og uklarhet i systemet, ble det etter høringen besluttet ikke å fremme endringsforslaget.

Ved behandlingen av Innst. O. nr. 37 (1999-2000) ba Stortinget om at ordningen med registrering av fritids- og småbåter skulle evalueres etter båtsesongen 2001, og legges frem for Stortinget senest vårsesjonen 2002.

Jeg ser det som naturlig at spørsmålet om endring i rettsvernsregler for salgs- og utleggspant for båter ses i forhold til den varslede behandling av båtregisterets fremtid i Stortinget. Jeg viser også til Sem-erklæringen og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002) hvor samarbeidsregjeringen har uttalt at den vil konkurranseutsette Småbåtreregisteret. Etter mitt syn er det ikke naturlig å utvide båtregisterets virkeområde før Stortinget har tatt standpunkt til dets videre skjebne.

Spørsmål nr. 146

Innlevert 24. januar 2002 av stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund

Besvart 1. februar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Ifølge Aftenposten 23. januar skal en større norsk militærenhet etableres i Kirgisistan. Den norske styrken får i oppdrag å lede den allierte transportenheten i Sentral-Asia, og skal sørge for støtteapparat for et norsk C-130 Herkules transportfly.

Hvor lenge venter forsvarsministeren at dette oppdraget vil vare, og hvilken humanitær og militær

rolle vil denne militærenheten spille i forhold til operasjonen "Enduring Freedom"?)»

Begrunnelse:

Aftenposten opplyser at mellom 60 og 70 norske militære i løpet av februar 2002 skal sette opp en forsyningsbase i Kirgisistan. Det er første gang norske

militære etablerer seg på området til den tidligere Sovjetunionen.

Til Klassekampen 24. januar opplyser kommandørkaptein Per Høiby at denne transportenheten er en del av vårt generelle bidrag til operasjon "Enduring Freedom" som ledes av USA. Det opplyses også at Kirgisistan har inngått en avtale med amerikanske myndigheter i første omgang for ett år, men med mulighet for forlengelse.

Svar:

Jeg viser til skriftlig spørsmål nr. 146 fra stortingsrepresentant Kjetil Bjørklund om oppgaver og deployeringstidsrom for det norske C-130 transportflyet som skal deployeres i Manas, Kirgisistan.

Flyet skal deployeres i midten av februar, og er en del av et transportflyengasjement sammen med Danmark og Nederland som også stiller med ett fly hver. Norge er såkalt "lead nation", noe som vil si at det er vi som vil ha inneha de viktigste ledelsesfunksjonene. Totalt fra de tre landene vil det delta omkring 150 personer, og av disse vil 59 være norske. Det norske personellet vil bestå av to flybesetninger, ledelsespersonell, sambandspersonell og en vakt- og sikringsstyrke.

Oppdraget vil hovedsakelig være å fly ut og inn av Afghanistan, og transportene vil være av både humanitær og militær art. Tidsrommet på deployeringen er planlagt til å vare fra medio februar til medio august.

Spørsmål nr. 147

Innlevert 25. januar 2002 av stortingsrepresentant Ågot Valle

Besvart 1. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Vi er sjokkerte over æresdrapet i Sverige. Kjønnsbasert forfølgelse skyldes sterke patriarkalske strukturer og må bekjempes på alle måter. Den jobben må gjøres samtidig som vi må se på vår praksis overfor kvinner som har søkt om asyl i Norge på grunnlag av kjønnsbasert forfølgelse. Kvinner som har fått avslag, er gått i skjul og holder på å gå til grunne fordi de frykter æresdrap/tortur i sitt hjemland.

Vil statsministeren nå sørge for at de får opphold i påvente av gjennomgangen av utlendingsloven?»

Begrunnelse:

SV og undertegnede har gang på gang tatt opp spørsmålet om kjønnsbasert forfølgelse som grunnlag for asyl og opphold. Flyktningerådet og andre har pekt på det faktum at få kvinner har fått opphold eller asyl på dette grunnlaget, og mange kvinner har vansker for å bli trodd. I så måte er det paralleller til historien til mange norske kvinner som har vært utsatt for vold og mishandling, men som har hatt vansker med å bli trodd i hjelpeapparatet, politiet og i domstolene. Flere kvinner har gått i skjul fordi de har fått avslag og frykter for livet sitt dersom de blir sendt tilbake til hjemlandet. "14 kvinner i Bergen" og andre nettverk har tatt opp kampen for disse kvinnene, og har bidratt til økt kunnskap om kjønnsbasert forfølgelse og kvinnes manglende rettssikkerhet. Jeg har møtt flere av kvinnene. Deres historie har gjort dypt inntrykk. Det er bra at det nå arbeides med utlendingslovverket, slik at praksis og lovverket blir i

samsvar med intensjonene i FNs Kvinnekonvensjon. Men mens dette arbeidet foregår, kan ikke storsamfunnet og myndighetene rolig se på at disse kvinnene går til grunne fordi de ikke får opphold. Dette er i beste fall dobbeltmoral når vi samtidig fordømmer æresdrap og annen form for kjønnsbasert forfølgelse begått her i Norge. Derfor bør kvinnene som hevder at de har vært utsatt for kjønnsbasert forfølgelse og har søkt asyl på dette grunnlaget, nå få opphold slik at de får muligheter til å ta tak i livene sine, bearbeide traumer og få en ny start. De kan ikke vente inntil gjennomgangen av utlendingslovverket er gjennomført.

Svar:

Kvinner og menn som søker asyl i Norge fordi de frykter forfølgelse på grunn av sitt kjønn eller sin seksuelle legning, har rett til asyl dersom vilkårene i utlendingsloven § 16, jf. flyktningkonvensjonen artikkel 1 A, er oppfylt. Norske myndigheter fastslo på prinsipielt grunnlag i retningslinjer fra januar 1998 at forfølgelse på grunn av kjønn og seksuell orientering skal kunne danne grunnlag for asyl. Dette var en endring i forhold til tidligere praksis, da slik forfølgelse ikke ble regnet for å falle inn under flyktningkonvensjonen. Det ble imidlertid gitt oppholdstillatelse på humanitært grunnlag i slike tilfeller.

Blant annet som en følge av økt fokus på kjønnsbasert forfølgelse vil Kommunal- og regionaldepartementet om kort tid lyse ut et eksternt forsknings/utviklingsoppdrag som skal vurdere og kartlegge grensegangen mellom asyl og oppholdstillatelse på hu-

manitært grunnlag i Norge, herunder om internasjonale forpliktelser Norge har tatt på seg er tilstrekkelig ivarettatt i norsk lovgivning og praksis. Det er lagt opp til at en del av prosjektet kan være å se på hvordan regelverk og praksis slår ut for asylsøkere som påberoper seg kjønnsbasert forfølgelse.

Nyansatte saksbehandlere i Utlendingsdirektoratet får opplæring i asylsaksbehandling og vurdering av asylsøknader, herunder kjønnsbasert forfølgelse. I tillegg gir Utlendingsdirektoratet opplæring i temaet til mer erfarne saksbehandlere. Eksempelvis ble det i oktober 2001 arrangert et heldagsseminar for alle asylsaksbehandlere der temaet nettopp var kjønnsrelatert forfølgelse. Direktoratet planlegger å etablere en egen praksisgruppe i asylavdelingen der slike spørsmål blir tatt opp regelmessig.

Til tross for at norsk regelverk har anerkjent kjønnsbasert forfølgelse som grunnlag for asyl i fire år, har få personer fått asyl på grunn av kjønnsbasert forfølgelse. Verken Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda fører statistikk over årsaken til at asyl blir gitt. En viktig grunn til det er at det ofte er forfølgelse av flere årsaker som samlet fører til at asyl gis. Det er sjelden at kvinner som søker asyl bare begrunner søknaden med frykt for kjønnsbasert forfølgelse.

Utlendingsdirektoratet begynte imidlertid i vår å føre manuell statistikk over personer som påberoper seg kjønnsbasert forfølgelse som grunnlag for søknad om asyl. Den manuelle gjennomgangen i Utlendingsdirektoratet viser at direktoratet har innvilget tillatelse til minst 18 personer der hovedanførselen i asylsøknaden var kjønnsbasert forfølgelse.

Jeg mener at både Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda er oppmerksomme på problemstillingene rundt kjønnsbasert forfølgelse.

Forfølgelse på grunn av kjønn er ikke nevnt som en årsak som omfattes av flyktningkonvensjonen. Når kjønnsbasert forfølgelse likevel kan føre til asyl, skyldes det at årsakene som er nevnt i konvensjonen, nemlig rase, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe og politisk oppfatning, blir tolket kjønnsensitivt. En slik tolkning tar hensyn til at

forfølgelse på grunn av kjønn er relevant. For eksempel kan en kvinne som nekter å dekke seg til med slør eller heldekkende plagg, eller som nekter å la seg tvangsgifte, risikere forfølgelse. Det vil avhenge av forholdene i vedkommende kvinnes hjemland om forfølgelsen skyldes en av grunnene nevnt i flyktningkonvensjonen. De mest aktuelle årsakene til slik forfølgelse vil være religion, politisk oppfatning eller medlemskap i en spesiell sosial gruppe.

Det vil om kort tid bli fremmet en odelstingsproposisjon til Stortinget om å ta inn en hjemmel i utlendingsloven § 16, om å gi Kongen adgang til å gi utfyllende bestemmelser i forskrift om hvem som skal anses som flyktning. Departementet arbeider med slike forskriftsbestemmelser, og vi vil sende dem på høring i løpet av året. Det er aktuelt å regulere kjønnsbasert forfølgelse her. Departementet vurderer også å endre saksbehandlingsreglene i asylsaker for å sikre at opplysninger om for eksempel kjønnsbasert forfølgelse kommer fram så tidlig som mulig. Jeg vil legge til rette for at slike viktige opplysninger kan komme fram allerede i asylintervjuet, men også at opplysninger om frykt for kjønnsbasert forfølgelse skal bli tatt hensyn til selv om slike opplysninger kommer fram senere i prosessen.

Asylsøknader fra kvinner som påberoper seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, blir ikke behandlet annerledes enn andre asylsøknader. Utlendingsdirektoratet vurderer alle asylsøkeres troverdighet, og om det er en tilstrekkelig risiko for at søkeren vil bli utsatt for forfølgelse ved retur til hjemlandet. Bevister-skelen for om kvinner vil bli utsatt for forfølgelse ved retur må være den samme som gjelder generelt i asylvurderinger. Det er ikke tilstrekkelig at en kvinne hevder at hun risikerer forfølgelse dersom norske myndigheter etter å ha vurdert søknaden mener at risikoen for forfølgelse er svært liten eller at hjemlandet kan beskytte henne mot overgrep. Jeg vil derfor ikke gå inn for at kvinner som har fått avslag på asyl etter å ha påberopt seg frykt for kjønnsbasert forfølgelse, skal få opphold i Norge i påvente av revisjon av utlendingsloven.

Spørsmål nr. 148

Innlevert 25. januar 2002 av stortingsrepresentant May Hansen

Besvart 30. januar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Sarpsborg kommune og Østfold fylkeskommune har signalisert stor vilje til å legge til rette for en smidig overgang av prosjektet Østfoldsykehuset. De har også signalisert økonomiske forpliktelser i forhold til prosjektering og tilrettelegging.

Hvordan vil statsråden følge opp dette engasjementet, og hva vil helseministeren gjøre for at fremdriften i prosjektet Østfoldsykehuset opprettholdes?»

Begrunnelse:

Over en lengre periode har man planmessig organisert spesialhelsetjenestetilbud i Østfold med tanke på best mulig utnyttelse av spisskompetanse og rasjonell drift. Østfold har 250 000 innbyggere - og 80 pst. er innenfor en radius av 30 kilometer fra det planlagte Østfoldsykehuset. Østfold fylkesting og Helseregion Øst har enstemmig godkjent hovedfunksjonsprogrammet for prosjektet Østfoldsykehuset 2010. Prosjektet har holdt den planlagte fremdrift, men for budsjettåret 2002 mangler det midler for å videreføre innsatsen etter planen.

Dersom prosjektet stopper opp vil det bety:

- Et betydelig press på oppgradering av eksisterende bygg - i størrelsesorden 2,5 milliarder kroner.
- At det ikke blir samlokalisering av psykiatri/somatikk.

- At man ikke får den forventede reduksjon i årsverk og driftskostnader.
- Kompetanseflukt og rekrutteringsvansker.

Svar:

Bygging av nye sykehus krever store samfunnsmessige investeringer, og legger føringer på driftsmessige betingelser for sykehuset i mange tiår fremover. En slik beslutning er det derfor viktig at de regionale helseforetakene, i dette tilfelle Helse Øst RHF, får tid til å vurdere grunnlaget for. Som kjent er det Helse Øst som har det samlede ansvar for spesialisthelsetjenestene i sin region. Dette er også påpekt i Helsedepartementets styringsdokument til Helse Øst, der det er lagt til grunn at Helse Øst RHF tar et totalansvar for investeringene. Med andre ord skal styringsansvaret for samtlige investeringsprosjekter i regionen, herunder også styringen av alle store byggeprosjekter, tas av Helse Øst RHF.

For 2002 er det lite rom for nye store investeringsprosjekt. Investeringsrammene er så vidt stramme at departementet har satt i gang et prosjekt i departementet som skal forestå en kritisk gjennomgang av alle planlagte og godkjente investeringsprosjekt av en viss størrelse. Gjennomgangen skal munne ut i forslag til nasjonal prioritering og forslag til finansiering. Dette vil bli lagt fram for Stortinget i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2002 sammen med en ny vurdering av den totale investeringsrammen.